

Børns hørelse

En vejledning til forældre

A Sonova brand

PHONAK
life is on

Indhold

- 3 Skab en god fremtid for børnene
- 4 Sådan fungerer hørelsen
- 6 Hørelse er en læringsproces
- 9 Tegn på nedsat hørelse
- 10 Følgende faktorer er tegn på, at et barn har risiko for hørenedsættelse
- 12 Hørenedsættelse hos børn
- 16 Hvad gør du, hvis du tror, at dit barn har hørenedsættelse?
- 19 Vi støtter din familie

Skab en god fremtid for børnene

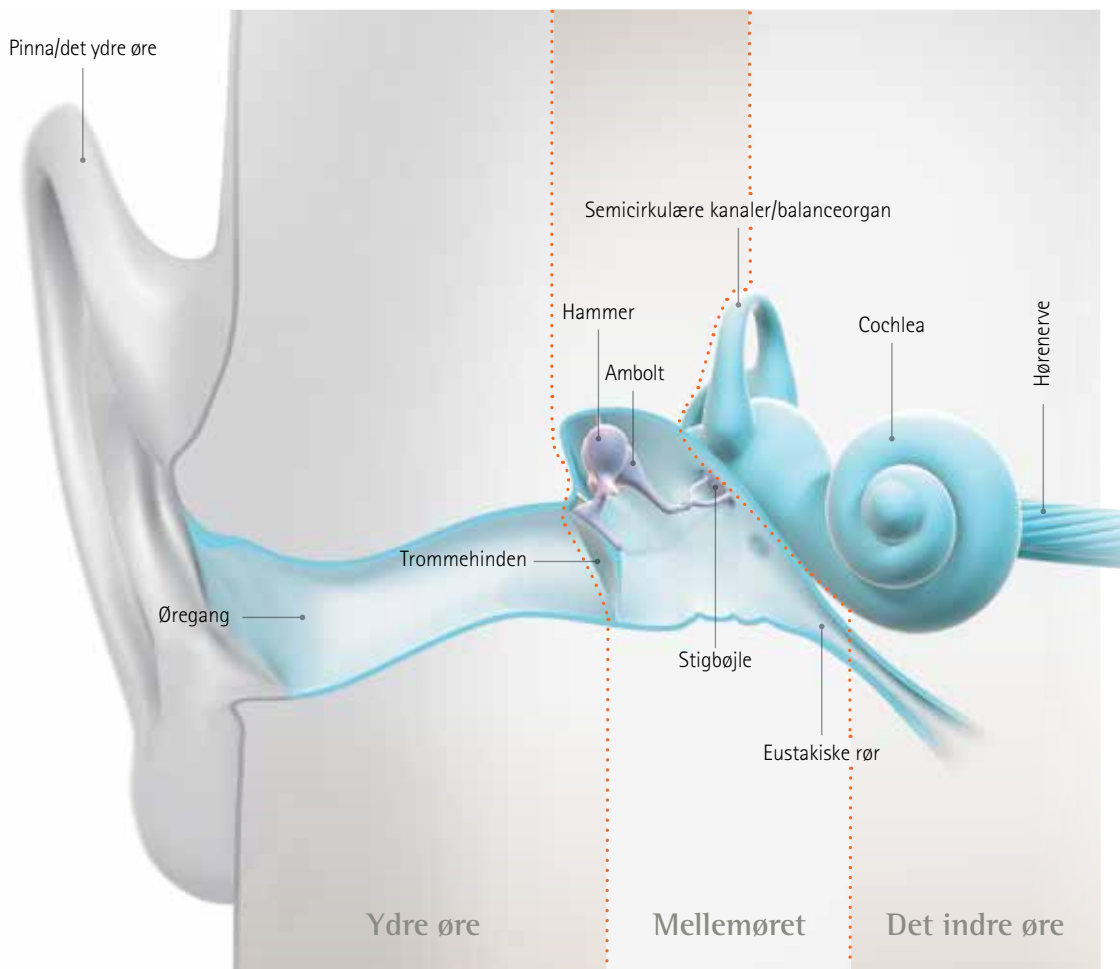
Børn er vores fremtid. Ved at give dem adgang til en verden af lyde kan vi hjælpe dem med at udvikle de høremæssige færdigheder, de skal bruge til at skabe en god fremtid.

Hos Phonak forstår vi børns behov for at kunne lytte ubesværet og vigtigheden i at give dem uhindret adgang til lyde. Phonak har i mere end 40 år arbejdet tæt sammen med førende børnespecialister, hørespecialister og lærere for at skabe innovative løsninger for vores kommende generationer.

Det er afgørende, at børnene får adgang til høreløsninger af høj kvalitet allerede fra en tidlig alder, for at de kan udvikle de nødvendige kompetencer for tale, sprog, kommunikation og socialt samvær med andre.

Oplysningerne i denne brochure er ment som en hjælp til dig som forælder, så du bedre kan forstå dit barns hørelse og milepælene for udviklingen af dit barns tale og sprog.

Sådan fungerer hørelsen

Det menneskelige øre har tre hoveddele: Det ydre øre, mellemøret og det indre øre.

Det ydre øre

Dette er den synlige del af øret og kaldes også for "pinna". Det ydre øre består af brusk, er blødt og indsamler og sender lyden ind i øregangen. Øregangen forstærker lydbølgerne og sender dem videre mod trommehinden.

Mellemøret

Dette er området bag trommehinden og består af tre små knogler, som kaldes for mellemøreknoglerne. Disse knogler – hammeren, ambolten og stigbøjlen – vibrerer og forstørrer trommehindens bevægelser og sender bevægelserne videre til det indre øre.

Det indre øre

Det indre øre består af cochlea/sneglen, som er selve hørefunktionens sanseorgan. Kamrene i cochlea/sneglen er fyldt med væske, som forårsager ændringer af meget små strukturer, som kaldes for hårceller. Når disse hårceller bevæger sig, sendes der elektriske signaler fra det indre øre langs hørenerven til hjernen, hvor de opfattes som de "lyde", vi hører.

Hørelse er en læringsproces

Efter fødslen svarer det nyfødte barns cochleare følsomhed til voksnes, men spædbørn skal lære, hvordan de bruger hørelsen som grundlag for kommunikation.

Retningsbestemmelse

Et af de tidligste tegn på hørelsens funktion, som er let at iagttage, er spædbarnets evne til at bestemme, hvor en lyd kommer fra. Fordi vi hører med begge ører (binauralt), kan vi lokalisere lyde med meget stor nøjagtighed.

Vær opmærksom på barnets evne til at retningsbestemme lyde

Almindeligvis vil nyfødte bevæge øjnene eller spile dem op, når de hører en kraftig lyd. Dette er kendt som startle-refleksen, og mange høje lyde kan udløse denne reaktion. Når dit barn er ca. fem eller seks måneder gammelt, er det nemmere at teste dets lokaliseringsreaktion ved at lave små lyde bag ved eller ved siden af dit barn, mens det kigger ligeud. En let raslen med en rangle eller hviskelyde bør få barnet til at vende sit hoved mod lyden. Det er meget vigtigt at holde øje med, hvor godt dit barn reagerer på lave lyde, såsom konsonantlyden "s".

Milepæle i dit barns udvikling af tale og sprog

9 måneder

Barnet viser forståelse af simple ord som "mor", "far", "nej", "hej-hej."

10 måneder

Barnets pludren lyder "taleagtig" med forbundne enkeltstavelser (f.eks. "da-da-dada"). De første genkendelige ord optræder omkring dette tidspunkt.

1 år

Barnet kan udtale et eller flere rigtige ord.

18 måneder

Barnet kan forstå enkle sætninger, kan på opfordring hente velkendte ting (uden at man peger) og kan udpege forskellige legemsdele. Barnet har et ordforråd på 20 til 50 ord og bruger korte sætninger ("helt tom", "mig med" og "op mor").

24 måneder

Barnet har et aktivt ordforråd på mindst 150 ord, som bruges i simple sætninger på to ord. Størstedelen af barnets sprog bør kunne forstås af voksne, som ikke omgås barnet til daglig.

3-5 år

Barnet bruger sit sprog hele tiden til at formulere ønsker, udtrykke følelser, overbringe oplysninger og stille spørgsmål. Et førskolebarn bør kunne forstå stort set alt, hvad der siges. Ordforrådet stiger fra 1.000 til 2.000 ord, som bruges i komplekse og meningsbærende sætninger. Alle talelyde bør være tydelige og forståelige ved slutningen af dette udviklingstrin.

Hvis du mener, dit barn er forsinket i at nå disse milepæle med cirka tre måneder, anbefaler vi at få testet barnets hørelse hos en hørespecialist.

Tegn på nedsat hørelse

Nogle gange reagerer børn ikke, fordi de ganske enkelt ikke hører efter. Det er dog meget vigtigt at være opmærksom på, om dette skyldes, at barnet rent faktisk ikke kan høre, hvad der bliver sagt.

Et af de vigtigste tegn på en mulig hørenedsættelse er forsinket udvikling af tale og sprog. Øvrige tegn på, at et barn muligvis ikke hører normalt, omfatter følgende:

- Barnet reagerer ikke, når en person uden for barnets synsfelt taler, især hvis barnets opmærksomhed ikke er afledt af andet.
- Barnet ser forskrækket eller overrasket ud, når det opdager, at nogen har kaldt på det, uanset støjniveau.
- Barnet sidder tæt på fjernsynet, når lydstyrken er tilstrækkelig for de øvrige i familien
- Barnet skruer op for lyden på fjernsyn eller stereoanlæg til et meget højt niveau.
- Barnet reagerer ikke på stemmer i telefonen eller skifter hele tiden telefonrøret fra øre til øre.
- Ingen reaktion på intense, kraftige lyde

Følgende faktorer er tegn på, at et barn har risiko for hørenedsættelse

Nyfødte – fra fødsel til 28 dage

- Barnet kan ikke gennemføre screening af nyfødte
- Arvelig forekomst af sensorineural hørenedsættelse i barndommen
- Virusinfektioner i *fosterstadiet*, f.eks. cytomegalovirus, rubella (røde hunde), syfilis, herpes eller toxoplasmose
- Ansigts-/kranieforvitninger, som f.eks. påvirker kraniet og ansigtet
- En fødselsvægt på under 1.500 gram (ca. 3,5 pund)
- Kraftig gulsot, der kræver transfusioner
- Visse former for medicin, som indeholder aminoglykosider (f.eks. Antibiotika som Gentamicin), der bruges i flere forløb eller i kombination med vanddrivende medicin (loopdiuretika), kan beskadige det auditoriske system via toksiner (ototoksiske medikamenter)
- Bakteriel meningitis
- Generel sundhedsscore (Apgar) fra 0-4 ét minut efter fødslen eller 0-6 fem minutter efter fødslen
- Kunstig vejrtrækning i fem dage eller mere
- Fund associeret med syndromer, der er kendt for at omfatte sensorineural hørenedsættelse

Spædbørn – 29 dage til 2 år

- Mistanke om forsinket kommunikativ eller generel udvikling
- Bakteriel meningitis eller andre tilstande, som kan medføre sensorineural hørenedsættelse
- Hovedtraume ledsaget af bevidstløshed eller kraniebrud
- Otitis media med flåd (væske) i 3 måneder eller længere

Hørenedsættelse hos børn

Hørenedsættelse hos børn kan skyldes en eller flere tilstande eller sygdomme under graviditeten, kort efter fødslen eller gennem barndommen. I nogle tilfælde kan hørenedsættelsen være genetisk betinget, og ofte er årsagen ukendt.

Konduktiv hørenedsættelse

Ved en konduktiv hørenedsættelse fungerer det indre øre normalt, men noget påvirker det ydre øre eller mellemøret, så lyden forhindres i at nå frem til det indre øre. Konduktive hørenedsættelser er lette til moderate og kan ofte behandles. Lyde udefra kommer dermed til at lyde blødere, mens ens egen stemme faktisk lyder kraftigere end normalt. I det følgende nævnes nogle almindelige årsager til konduktiv hørenedsættelse:

Ørevoks (cerumen)

Når ørevoks ophobes i øregangen, fungerer det som en prop, der forhindrer lydbølgerne i at nå frem til trommehinden. Ørevokspropper kan blødgøres med ørevoksopløsende dråber og derefter skylles ud eller fjernes af en læge eller

andet uddannet personale. Vatpinde bør aldrig anvendes til at fjerne ørevoks, da man i stedet for at fjerne voks risikerer at skubbe den længere ind i øregangen eller endda punktere trommehinden.

Mellemørebetændelse (otitis media)

Dette er den hyppigste årsag til konduktiv hørenedsættelse hos børn. Mellemørebetændelse er en fællesbetegnelse for en række forskellige tilstande, der påvirker mellemøret. Mere end 85 % af alle børn får mellemørebetændelse mindst én gang i løbet af barndommen.

Mellemørebetændelse har forskellige former og årsager. Den hyppigste årsag er inficerede polypper, som samler bakterier eller blokerer det eustakiske rør, der forbinder mellemøret med næseryggen (næsesvælgrummet).

Øreinfektioner kan også forårsages af infektioner i de øvre luftveje eller eksponering for cigaretrøg. De to hyppigste former for mellemørebetændelse er akut mellemørebetændelse og mellemørebetændelse med udstrømning.

Svømmøre

Denne smertelige bakterieinfektion opstår, når øregangen ikke tørres efter badning eller svømning. Infektionen kan medføre, at øregangen hæver og lukker til, hvilket forårsager en midlertidig hørenedsættelse.

Sensorineural hørenedsættelse

Sensorineural hørenedsættelse forårsages af en dysfunktion i cochlea eller hørebannerne til hjernen og er ofte medfødt. Den kan også udvikles som følge af konstant eksponering for høj musik eller støj eller medicin, der kan beskadige hørelsen. Disse hørenedsættelser kan gå fra let til meget svær hørenedsættelse og kan påvirke alle eller kun visse frekvensområder.

Sensorineural hørenedsættelse er permanent og kan ikke behandles medicinsk eller kirurgisk. I de fleste tilfælde kan mennesker med denne form for hørenedsættelse hjælpes med høreapparat eller i visse tilfælde cochlear implantater.

Kombineret hørenedsættelse

Undertiden påvirker en kombination af faktorer både det ydre øre eller mellemøret og det indre øre (cochlea/sneglen), hvilket resulterer i en kombineret hørenedsættelse.

Hvad gør du, hvis du tror, at dit barn har hørenedsættelse?

Hørelse er ikke et spørgsmål om enten-eller. Selv en let hørenedsættelse i de første afgørende år, hvor sproget og talen udvikles, kan medføre, at et barn misforstår talelyde, så den normale kommunikative udvikling forsinkes. Efter at der er stillet en klar diagnose på hørenedsættelse, skal høreteknologi vælges og tilpasses så hurtigt som muligt for at sikre, at dit barn tidligt kan få glæde af lytteoplevelsen. I mange lande findes der lovgivning, der sikrer hjælp til børn med hørenedsættelse.

Du kan få flere oplysninger om børns hørelse på vores hjemmeside på www.phonak.com/kids.

Vi støtter din familie

Ud over Phonaks produktportefølje med høreøsninger til børn tilbyder vi også forskellige former for onlinestøtteressourcer.

www.phonak.com/parents-resources

Onlineressourcer, der hjælper både forældre og deres barn på hele deres rejse mod en bedre hørelse. Omfatter BabyBeats™, Leos verden og Listening Room.

www.phonak.com/classroom-resources

Onlineressourcer, der er udviklet til at hjælpe børn med hørenedsættelse til at få en god skolegang og at oplyse andre om emner med relation til hørenedsættelse.

www.phonak.com/teens

En webside med fokus på teenagere og emner, der er særligt relevante for denne aldersgruppe.

www.hearinglikeme.com

Onlineforum for personer, der har hørenedsættelse helt tæt inde på livet. Folk fra hele verden deler oplevelser, som kan indgyde håb næsten alle tilfælde af nedsat hørelse.

Life is on

Hos Phonak har vi den holdning, at en god hørelse har stor betydning for at få det fulde udbytte af livet. I mere end 70 år har vi udviklet banebrydende høreløsninger, der gør en stor forskel i hverdagen – både på det sociale og det følelsesmæssige plan. Life is on.

www.phonak.dk

sonova
HEAR THE WORLD

